

Rapport 2010:84

Arkeologisk förundersökning

Gatubelysning i Skänninge

RAÄ 5
Bjälbogatan/Mjölbygatan
Skänninge stad
Mjölby kommun
Östergötlands län

Olle Hörfors

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

Gatubelysning i Skänninge

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte och frågeställning	5
Undersöknings- och dokumentationsmetod.	6
Resultat och tolkning	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter.	7

Omslagsbild: En av de nya stolparna belyser övergångsstället vid Rosenlundsskolan (i bakgrunden). Foto Olle Hörfors, ÖLM.

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

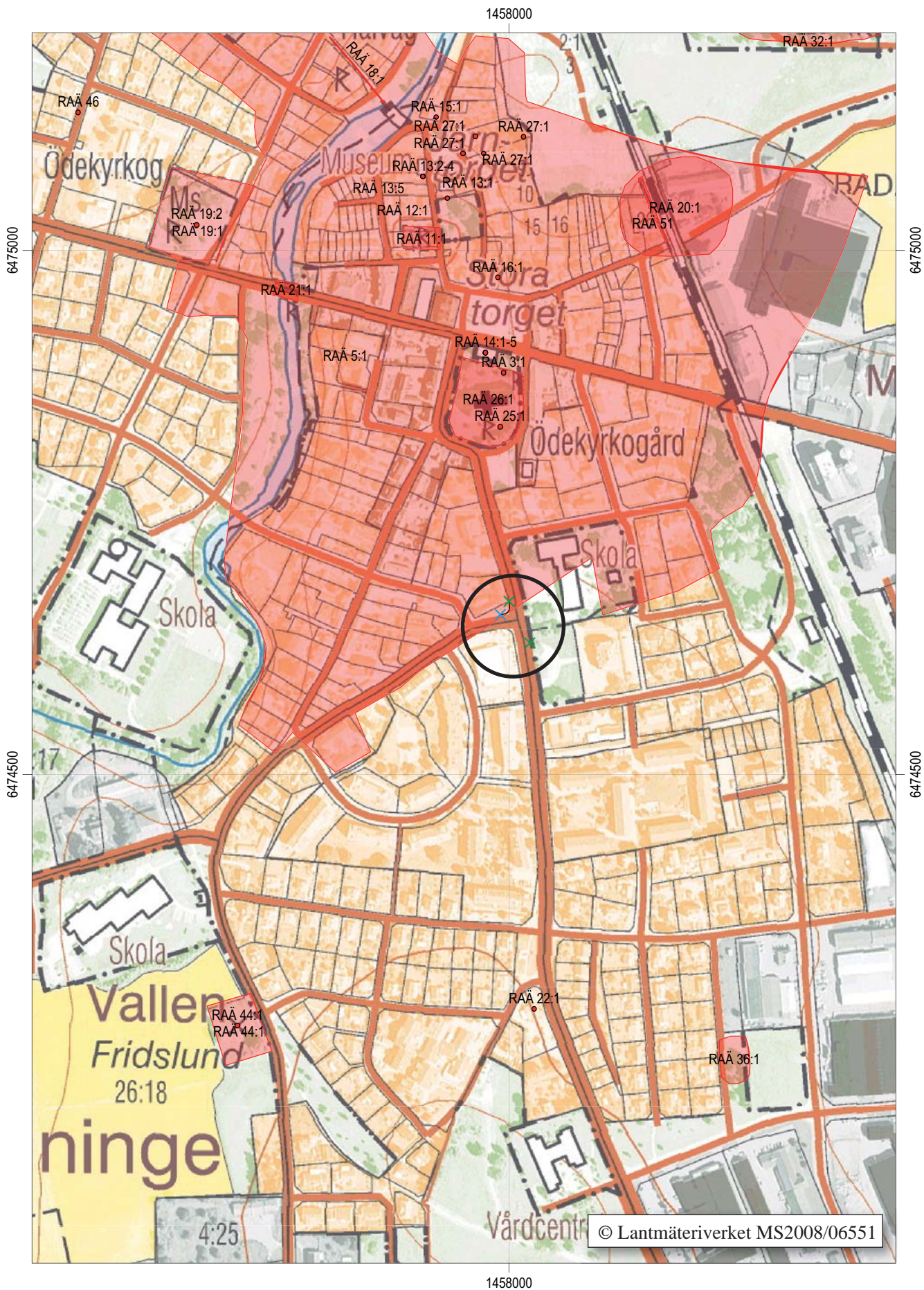
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I samband med schaktningar för gatubelysning i korsningen Mjölbygatan/Bjälbogatan i Skänninge, Mjölby kommun, utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll år 2007. Ingenting av arkeologiskt intresse påträffades.

Olle Hörfors
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8F4b och 8F5b, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

I samband med schaktningar för gatubelysning i korsningen Mjölbygatan/Bjälbogatan i Skänninge, Mjölby kommun, utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll år 2007. Arbetet gällde byte av belysningsstolpar. Uppdragsgivare var Mjölby-Svartådalen Energi AB som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Projektansvarig var 1:e antikvarie Ann-Charlott Feldt, fältansvarig var antikvarie Anna Börjesson medan antikvarie Olle Hörfors sammanställde rapporten.

Områdesbeskrivning

Skänninge stad är belägen centralt i ett öppet jordbrukslandskap. Staden tycks ha vuxit fram successivt under 1000- och 1100-talen och omnämns första gången år 1178. Staden nådde sin höjdpunkt under senare delen av 1200-talet och 1300-talet. 1400-talet innebar en stark tillbakagång och under 1500-talet verkar Skänninge snarast haft karaktären av en för-

storad bondby. Generellt är kulturlagren i Skänninge diffusa och svåra att datera. Brandlager från de stora stadsbränderna kan bara spåras fläckvis i staden. Sannolikt har bebyggelsen varit gles i förhållande till många andra medeltida städer. Detta gör att begränsningarna för den medeltida staden är osäkra. Vid undersökningar inom och i anslutning till stadsområdet har även förhistoriska lämningar påträffats vid flera tillfällen, vilket antyder en platskontinuitet från järnåldern och fram till dagens stad (Feldt 2004 och 2006).

I samband med schaktningar för nya belysningsstolpar och tillhörande ledningar längs Mjölbygatan på sträckan Stora Vallgatan-Östra Kyrkogatan år 2000 genomfördes en arkeologisk förundersökning (Feldt 2001). Där konstaterades att kulturpåverkade lager börjar uppträda i höjd med Järnvägsgatan för att sedan öka i omfattning närmare stadens centrum. Stenläggningar påträffades i tre av schakten (schakt 3, 6 och 7) längs kvarteret Skrivaren 1. Kulturlagrens mäktighet längs sträckan varierade mellan 0,15 och 0,75 m. Bland fynden fanns en skärva medeltida stengods i schakt 2 i höjd med Rosenlundsskolan.

Figur 3. De nya belysningsstolparna i Mjölbygatan/Bjälbogatan en regnig dag i oktober 2010. Foto Olle Hörfors, ÖLM.

Under åren 1994-2004 genomförde Östergötlands länsmuseum flera arkeologiska förundersökningar och en arkeologisk undersökning på Lindbladsskolans skolgård (Hörfors 1993 och Björkhager/Feldt 2007). Undersökningarna har visat att det finns både medeltida och efterreformatoriska lämningar inom detta område i stadens utkant. Några av dessa kan eventuellt kopplas till bebyggelsen Murhagen och höra samman med det medeltida helgeandshuset. Bland de lämningar som identifierades fanns förutom kulturlagren också murar, stenläggningar, syllstensrader, gropar samt stolp- och störhål. Ett kulturlager som daterades till tidigmedeltid överlagra åderspår och diken med vattenavsatta lager.

Syfte och frågeställning

Syftet med den antikvariska kontrollen i korsningen Mjölbygatan-Bjälbogatan var att tillse att fast fornlämning inte skulle komma till skada vid de planerade arbetena. I första hand skulle ledningssträckningen korrigeras så att fast fornlämning inte skulle beröras.

Om fornlämningar ändå framkom skulle dessa dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Förundersökningens resultat var också avsedda att kunna ligga till grund för Länsstyrelsens fortsatta beslut i ärendet.

Figur 4. Utsnitt ut digitala Fastighetskartan, blad 8F4b, med arbetsföretaget markerat. Gröna kryss är nya lyktstolpar, blått kryss är stolpe som byttes ut, svart linje är kabelschakt. Skala 1:1000.

Undersöknings- och dokumentationsmetod

Den antikvariska kontrollen i Mjölbygatan/Bjälbogatan genomfördes i samband med schaktningarna. Framkomna lämningar var avsedda att dokumenteras med inmätning, handritning och fotografering.

Resultat och tolkning

Arbetena hade en relativt obetydlig omfattning. I norra hörnet av korsningen Mjölbygatan-Bjälbogatan skulle en stolpe tas bort och ersättas med två nya. Mellan dessa skulle ett anslutningsschakt grävas. Dessutom skulle en ny stolpe placeras utanför Rosenlundsskolan, strax söderut från de andra längs Mjölbygatan.

Schaktet för elledningen var 0,5 m djupt och schaktningen för lyktstolpsfundamenten var 0,8 m djup. I inget fall påträffades något av arkeologiskt intresse

Referenser

- Björkhager V och Feldt A-C. 2007. *Arkeologi vid Lindbladsskolan 1994-2004*. Kv Skrivaren 1, RAÄ 5, Skänninge stad, Motala kommun. Arkeologiska undersökningar. Rapport. Östergötlands länsmuseum 2007:55. Linköping.
- Feldt A-C. 2001. *Mjölbygatan, Stora Vallgatan till Östra Kyrkogatan*. Skänninge stad, Mjölby kommun. Arkeologisk förundersökning. Rapport. Östergötlands länsmuseum 2001:82.
- Feldt A-C. 2004. *Före staden. Preurbana lämningar i Skänninge*. C-uppsats. Institutionen för Arkeologi och Antik historia. Uppsala universitet.
- Feldt A-C. 2005. *Mellan S:ta Ingridis kloster och Motalagatan*. Arkeologisk förundersökning, kv Nunnan 4, Skänninge stad, Mjölby kn, Ög. Rapportmanus. Östergötlands länsmuseum.
- Nilsson L. 1879. *Klosterväsendet inom Linköpings stift*. Linköping.
- Schück H. 1963. *Biskop Henrik i Linköping och S:t Victor i Paris*. Historiska studier tillägnade Folke Lindberg 27 augusti 1963. Stockholm.
- Wallenberg B. 1984. *Grav under runhällar i Skänninge*. Stockholm.

Tekniska uppgifter

Område	Mjölbygatan/Bjälbogatan
Fastighet	Utanför Kv Jarlen 5 och Skrivaren 2
Socken	Skänninge stad
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	RAÄ 5
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F5b Skänninge)
Koordinater	X6474650, Y1458005
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens dnr	431-13065-07
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Beslut	2007-08-16
ÖLM dnr	360/07
Kontonr	530673
Uppdragsgivare	Mjölby Svartådalen Energi AB
Kostnadsansvarig	Mjölby Svartådalen Energi AB
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Platsansvarig	Anna Börjesson
Rapport	Olle Hörfors
Fynd	-
Foto filmnr	Digitala bilder
Analyser	-
Grafik	Lasse Norr
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2010:84 © Östergötlands länsmuseum

I samband med schaktningar för gatubelysning i korsningen Mjölbygatan/Bjälbogatan i Skänninge, Mjölby kommun, utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll år 2007. Ingenting av arkeologiskt intresse påträffades.